

Noin viisi aistia

Aistit välittävät tietoa ympäristöstä. Erotamme esineet toisistaan niiden erilaisten ominaisuuksien ansiosta; värit, valot ja varjot kertovat kieltään näköaistille ja tuntoaisti tunnus-telee kohteiden rajapintoja. Mutta silmämme näkevät valon aallonpituuksista vain osan. Monet hyönteiset ja linnut näkevät esimerkiksi ultravioletin värin, jota me emme näe, ja jotkut taas eivät näe kirjon värejä ollenkaan. On siis mahdollista nähdä muutakin kuin mitä ihmissilmä keskimäärin aistii. Korvamme kuulevat ääniaalloista vain pienen pätkän, kun taas eläimet ovat siinäkin suhteessa parempikuuloisia. Myös omassa ääntelyssään eläimet ylittävät ihmisen kyvyt, kuten monissa muissakin toiminnoissa. Joku onkin sanonut, että ei löydy alaa, jossa eläin ei olisi ihmistä parempi!

Ajatellaanpa syntymästä saakka sokeaa ihmistä. Hänelle on vaikea selittää täysin ymmärrettävästi mitä näkeminen tarkoittaa. Syntymäkuuroa on varmasti yhtä vaikeaa saada tajumaan mitä äännet ovat ja kuuleminen.

Osalla ihmisistä aisteja on vähemmän kuin viisi. Tulee helposti mieleen ajatus, että tilastollisen normaalijakautuman eli niin sanotun Gaussin käyrän mukaan pitäisi olla myös suunnilleen vastaava määrä ihmisiä, joilla aistiskaala on laajempi kuin tuo normaali. Ja niin varmasti onkin. Voisi olettaa, että maailmankaikkeudessa on mahdollisuudet periaatteessa minkä tahansa olevan aistimiseen. Ei olisi suurikaan ihme, jos piakkoin vallon "virallisesti" todettaisiin esimerkiksi niin sanotun selvänäköisyyden olemassaolo.

Selkeästi tunnistettavista aisteista ja niiden mitattavista hermoimpulsseista on lyhyt matka aistien esiasteisiin, vaistoihin, joita eri ihmisillä on mitä erilaisimpia. Niistä varmasti itse kullakin on kokemuksia ja ajatuksia. On makuasia pitääkö selvänäköön rinnastettavia mediaalisia ja telepaattisia kykyjä vaistoina vai aisteina.

* * *

Koska kaikkeus on tarkoituksenmukainen, olennot kehittävät lajilleen sellaiset aistit, joita ne tarvitsevat tai joilla ne haluavat poiketa toisista. Leikkimielellä voisi kuvitella, että tulevaisuuden ihmiselle kehittyisi aisti esimerkiksi radioaaltojen kuulemiseen tai näkemiseen, ainakin mikäli ne välittävät rockmusiikkia ja sarjafilmejä. Jo nyt rokkikanava tuntuu aika monilla olevan jatkuvasti auki.

Tällä hetkellä toimintamme rajoittuu vain niiden muutamien kaikkeuden periaatteiden tiedostamiseen, mihin meillä on aistielimet, mutta kehitys kulkee eteenpäin ja me sen mukana.

Yksi syy fyysisen ikämme rajallisuuteen on se, että – tietotekniikan kielellä ilmaistuna – ohjelmien kehittyessä myös laitteiden on seurattava kehitystä, jotta niillä voidaan toteuttaa uudet ominaisuudet. Kun siis ohjaava henkinen olemuksemme monipuolistuu, kehityksen lakien mukaan se jatkossa ilmentyy myös fyysisesti ja mahdollistaa etenemisen taas uusiin ulottuvuuksiin.

Heikki Juutilainen

ULTRA 4/2006